صبا
روزنامه فرهنگ و هنر

صاحب امتیاز: موسسه فرهنگی هنری وصف صبا
مدیر مسئول و سردبیر: محمدرضا شفیعی
دبیر تحریریه: امیر افشار فتوحی

www.rooznamehsaba.com
rooznamehsaba

تهران - خیابان آیت‌الله مدنی - کوچه خجسته منش - پلاک ۵
تلفن: ۶-۷۷۵۸۲۴۲۲ فکس: ۷۷۵۴۸۲۴۵
چاپ: موسسه فرهنگی مطبوعاتی ایران
توزیع: نشر گستر امروز

گفت‌وگوی صبا با سیداحمد محیط طباطبایی:

همه چیز درباره اولین جشنواره ایکوم با موضوع پروین اعتصامی

آزاده صالحی - اولین جشنواره پروین اعتصامی قرار است تا پیش از به پایان رسیدن سال جاری از سوی ایکوم (انجمن بین‌المللی موزه‌ها در ایران) برگزار شود. در این جشنواره علاوه بر بخش ادبی، شاخه‌های دیگری چون نقاشی، حجم، طراحی و... نیز گنجانده شده و شرکت‌کنندگان می‌توانند در بخش‌های موردنظر به ارائه اثر بپردازند. این اولین دوره از جشنواره پروین اعتصامی است که توسط ایکوم برگزار می‌شود. به همین بهانه با سیداحمد محیط طباطبایی رییس کمیته‌های ملی موزه‌های ایران درباره جزییات بیشتر این جشنواره به گفت‌وگو نشسته‌ایم.

وقتی فراخوان جشنواره پروین اعتصامی را در صفحه شخصی‌تان قرار دادید، دیدم که بعضی از کاربران در کامنت‌هایی که زیر پست شما گذاشتند به این مسئله اشاره کرده بودند که ای کاش این جشنواره فقط مختص طیف کودک‌ونوجوان نبود. چطور شد که این رده سنی را برای جشنواره انتخاب کردید؟

چون هدف از برگزاری این جشنواره این است که نسل جوان امروز پروین اعتصامی را بشناسد. نسلی که شاید دیگر در کتاب‌های درسی‌اش اشعار پروین را نمی‌خواند یا کمتر می‌خواند و چون شناختی از این شاعر ندارد با اشعارش هم ارتباط برقرار نمی‌کند. به‌همین خاطر، گروه سنی نوجوان از سن ۱۳ تا ۱۷ و جوانان از ۲۰ تا ۳۵ مخاطبان اصلی این جشنواره هستند.

ظاهرا در کنار بخش ادبی، علاقه‌مندان می‌توانند در شاخه‌های هنرهای تجسمی هم که در جشنواره گنجانده شده شرکت کنند.

بله! بخش اصلی جشنواره نگارش و ادبیات است و نقاشی، طراحی و حجم هم از دیگر رشته‌هایی است که در این جشنواره قرار داده شده است. درواقع هر کدام از شرکت‌کنندگان به فراخور تسلط بر رشته‌هایی که اشاره کردم می‌توانند با تاثیر از زندگی، اندیشه و اشعار پروین به ارائه اثر بپردازند. دبیرخانه جشنواره هم در سرای پروین دایر است و آثار به این دبیرخانه ارجاع می‌شود و پس از گذراندن مراحل نهایی، کارها در موزه‌ها درمعرض دید گذاشته خواهند شد.

در سال‌های اخیر براساس آمارهای ارائه شده، گرایش نوجوانان به شبکه‌های اجتماعی و درعین‌حال کاهش سطح مطالعه در نسل جوان باعث شده تا مفاخر فرهنگی کمتر مورد شناخت قرار بگیرند...

به‌هرحال آنچه اشاره می‌کنید و ما فرض را بر درست بودن آن می‌گذاریم نشان می‌دهد که وظیفه ایکوم است تا با تکیه بر ادبیات و شیوه مخصوص نسل امروز به چنین موضوعاتی بپردازد. درواقع دلیل برگزاری جشنواره‌ای مثل جشنواره پروین هم درهمین نکته است. اخیرا سریال «شبکه مخفی زنان» از شبکه خانگی پخش شد و بخشی از این سریال که به زندگی پروین اختصاص داشت خیلی موردتوجه قرار گرفت و به قول معروف در شبکه‌های اجتماعی وایرال شد. این نشان می‌دهد که اگر کاری با شیوه و بیان امروزی ارائه شود همه؛ حتی نسل جوان آن را می‌پسندند. ضمن این که شعر پروین به دلیل ویژگی‌هایی که دارد می‌تواند پایه رفتارهای فرهنگی جامعه امروز ما باشد. شعر او برپایه گفت‌وگو بنا شده و اگر به دیوان اشعار پروین نگاه کنید می‌بینید که اشعارش عمدتا حالت مناظره دارند. آنچه که جامعه ما به‌خصوص نسل جوان، امروز از آن دور شده گفت‌وگو است و بیشتر به گفت‌وشنید محدود شده است. پس، می‌توان به‌تدریج و به شیوه و بیان غیرمستقیم قدم‌های تاثیرگذاری مانند برگزاری چنین جشنواره‌ای برداشت. شک نداشته باشید که این رویداد می‌تواند تاثیراتی که باید را برنسل جوان بگذارد و نقش زیادی در معرفی پروین به جوانان ونوجوانان ایفا کند.

از نظر شما مهم‌ترین مولفه‌ای که باعث شده تا نام او همچنان بعداز سال‌ها در ادبیات معاصر ایران بدرخشد چیست؟

او شاعری است که گرچه به لحاظ زمانی متعلق به صدسال پیش است اما نوع زندگی او در همان بازه زمانی که شرایط جامعه برای حضور زنان مهیا نبوده نشانگر آوانگارد بودن اوست. به‌عنوان مثال، پروین از اولین زنانی بوده که وقتی کار کردن زنان درخارج از محیط خانه باب نبوده، در کتابخانه دانشسرای عالی به کار می‌پردازد. نکته دیگر این که، او همواره با زنان مفاخر دیگر از جمله سیمین دانشور، سیمین بهبهانی و فاطمه سیاح درارتباط بوده و با هر کدام از آنها نامه‌نگاری می‌کرده است. حتی سیمین بهبهانی به این مسئله اشاره می‌کند که اولین بار پروین او را تشویق کرده تا به سرودن شعر بپردازد. از همین جا می‌شود فهمید که پروین اعتصامی انسانی است که دنیا را فقط در حوزه خودش تعریف نمی‌کند، بلکه خود را بخشی از دنیایی می‌داند که همه باید در آن حضور داشته باشند. همین که او به تشویق و ترغیب شاعر دیگری در حوزه غزل‌سرایی می‌پردازد نشان‌دهنده اندیشه و افکار نوی او دارد. ازاین رو، پروین همواره الگویی برای زنان همدوره خود و پس از خودش است.

پیش از این جشنواره‌هایی مانند جشنواره فیلم پروین اعتصامی داشته‌ایم...

بله و درواقع این اولین جشنواره‌ای است که ایکوم با موضوع پروین برگزار می‌کند. درسال‌های گذشته جشنواره‌های مختلفی در حوزه‌های سینما، ادبیات و... با نگاهی به زندگی و اشعار او برگزار شده است. در این جشنواره شرکت‌کنندگان از سراسر ایران می‌توانند آثار خود را به دبیرخانه ارسال کنند. به‌خصوص این که نهادهایی مانند کانون توسعه فرهنگی که در ۳۳ نقطه ایران حتی در نقاط دورافتاده کتابخانه‌های فعال دارد هم در این رویداد با ما همراه است و به بهتر برگزار شدن جشنواره کمک می‌کند. درحال حاضر، درحال جمع‌آوری مطالب و آثار هنری شرکت‌کنندگان هستیم و بعد از آن که زمان ارسال کارها به پایان برسد توسط داوران کارشناس درهر حوزه گزینش می‌شوند. هرچند از نظر ما در این جشنواره همه شرکت‌کنندگان برنده‌اند و رقابت به آن معنی نداریم. نگاه‌مان این است که همه نوجوانان و جوانان باید در این رویداد مطرح شوند و با هم بودن است که این جشنواره را زیبا می‌کند. مراسم اختتامیه هم روز ۲۵ اسفندماه در خانه هنرمندان برگزار خواهد شد.

باوجود این که سرای پروین در تهران واقع شده است، اما چرا این خانه در فهرست مکان‌های گردشگری پایتخت مهجور و ناشناخته واقع شده است؟

البته درسال‌های اخیر این مسئله درحوزه گردشگری بیشتر جاافتاده و معرفی شده است. اما آنچه اشاره می‌کنید درست است و تا سال‌ها کمتر کسی مطلع بود که خانه پروین اعتصامی درکجای پایتخت واقع شده است. دلیلش هم این است که این خانه در دهه ۶۰ از سوی میراث فرهنگی با بی‌مهری‌هایی مواجه شد و از سوی دیگر، صاحبان این خانه در برهه‌ای از زمان اقدام به فروش، تخریب و ساخت آن کردند. درنتیجه، خانه ازهم گسیخته شد. اما درسال‌های اخیر سرای پروین دوباره مورد مرمت و بازسازی قرار گرفت که امیدوارم در آینده شاهد حضور گردشگران بیشتری در این خانه باشیم./صباخبر